

เกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

คุณสมบัติ

- เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุทิศสละ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง ๓. เป็นผู้ที่ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- การเสนอขอพระราชทานชั้นตราแรก ต้องมีระยะเวลาราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วันเริ่มบรรจุเข้ารับราชการ จนถึงวันที่ ๒๔ พ.ค. ของปีที่เสนอขอพระราชทาน
- กรณีข้าราชการลาออกแล้ว ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ ให้เริ่มต้นนับระยะเวลาเข้ารับราชการใหม่จนครบ ๕ ปี จึงเสนอขอได้
- สำหรับข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยในปีใด ให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์ และหากกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว หรือกระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างการสอบสวนหรืออยู่ระหว่างดำเนินคดี ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องแจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา
- นอกจากนี้แล้วการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอข้ามชั้นตรามิได้ (ถ้าคุณสมบัตียังไม่ครบ) จะเสนอเลื่อนชั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบมิได้ และเสนอขอปีติดกันไม่ได้ เว้นแต่เป็นการขอกรณีปีที่เกษียณอายุหรือขอกรณีพิเศษแก่ผู้มีความชอบดีเด่นตาม ข้อ ๑๑(๓)
- หากเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีไปแล้ว ต่อมาพบว่า มีผู้ขาดคุณสมบัติ ถึงแก่กรรม ลาออกจากราชการ ก่อนวันที่ ๒๔ ก.ค. ของปีที่เสนอขอพระราชทาน จะต้องขอลอนรายชื่อไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ต่อไป
- การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มิใช่สิทธิของข้าราชการ แต่เป็นคุณประโยชน์ของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาผลงานการกระทำความดีความชอบ

เพื่อให้ผู้ได้รับพระราชทานรู้สึกภาคภูมิใจอย่างแท้จริงที่ได้รับพระราชทาน และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย

ข้าราชการจะได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชฯ มงกุฎไทย และช้างเผือกสลักกัน โดยเลื่อนชั้นตราตามลำดับจากชั้นล่างสุดจนถึงชั้นสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

- ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย
- ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
  - ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
  - ชั้นที่ ๔ จัตุมภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
  - ชั้นที่ ๔ จัตุมภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
  - ชั้นที่ ๓ ตริตภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
  - ชั้นที่ ๓ ตริตภรณ์ช้างเผือกไทย (ต.ช.)
  - ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
  - ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

- ชั้นสายสะพาย
- ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) สาย ๑
  - ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) สาย ๒
  - ชั้นสูงสุด มหาชรมงกุฎ (ม.ว.ม.) สาย ๓
  - ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) สาย ๔

การขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

- ต้องรับราชการด้วยความเรียบร้อยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ (นับวันที่ ๕ ธันวาคม ในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม)
- ข้าราชการ/พนักงาน/ครู ที่ถูกลงโทษทางวินัย ไม่อาจขอเหรียญจักรพรรดิมาลาได้เลย แม้จะอ้าง พ.ร.บ.ล้างมลทิน เพราะ พ.ร.บ.ล้างมลทิน ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยเป็นการล้างเฉพาะโทษเท่านั้น หากได้ล้างการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ จึงต้องถือว่าผู้รับการล้างมลทินยังคงเป็นผู้มีความผิดอยู่

การประดับแถบจำลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ลำดับที่	ชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ลักษณะแถบจำลอง คู่	ลักษณะแถบจำลอง เดี่ยว
1	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
2	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
3	จัตุมภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)		
4	จัตุมภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) จัตุมภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)		
5	ตริตภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) จัตุมภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)		
6	ตริตภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ตริตภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)		
7	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ตริตภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)		
8	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)		
9	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)		
10	ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)		
11	มหาชรมงกุฎ (ม.ว.ม.) ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)		
12	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) มหาชรมงกุฎ (ม.ว.ม.)		

ข้อพึงระวัง

ควรสั่งทำเฉพาะชั้นที่ตนเองได้รับพระราชทานแล้วเท่านั้น ปัจจุบันสั่งได้ตาม Website หรือเพจ Facebook ไม่ควรซื้อสำเร็จที่ร้านขายเครื่องหมาย เพราะจะได้ชั้นที่เราไม่ได้รับพระราชทานติดมาด้วย ซึ่งเราไม่มีสิทธิติด

การประดับแพรแถบเหรียญที่ระลึก

โดยทั่วไปแต่ละแถบนั้นจะมี ๓ แถบสี เรียงติดกันตามแนวนอนแทน ๓ เหรียญ ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสต่าง ๆ ริ้วสีของแต่ละแถบ ก็คือสีสายห้อยเหรียญที่ระลึก ใครเกิดทันปีที่ออกเหรียญที่ระลึกในวโรกาสใด ก็มีสิทธิ์ประดับเหรียญที่ระลึก นั้นทุกคน ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ หรือพนักงานราชการ (พนักงานจ้าง)

จากตารางด้านล่างซ้าย หากเกิดปี พ.ศ.๒๕๒๓/ เราจะมีสิทธิ์ติดเหรียญที่ระลึก/ แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึก ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๓ คือ เหรียญที่ระลึก/ แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๘๔ พรรษา เรียงลงมาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๕ คือ เหรียญที่ระลึก/แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ครบ ๕ รอบ นับรวมกันได้ ๑๐ เหรียญที่ระลึก/ แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึก

ตัวอย่าง
แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๖ ชนิด   แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๙ ชนิด

คำถามที่พบบ่อย

- คำถาม** ทำไมเพื่อนรุ่นเดียวกันได้รับชั้นที่สูงกว่า ?
คำตอบ ไม่ควรเปรียบเทียบกับผู้อื่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นการพิจารณารายบุคคล อาจมีหลายสาเหตุ เช่น วันที่เลื่อนระดับ/ บางชั้นตราชื่อที่ขอไปตกหล่น/ ได้รับพระราชทานแล้วภายในปีได้เลื่อนระดับ จึงติดเงื่อนไขการขอปีติดกัน/ คุณสมบัติไม่ครบตามหลักเกณฑ์ระยะเวลาของรัชกาลปัจจุบัน เป็นต้น
- คำถาม** รายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับเครื่องราชสามารถประดับได้เลยหรือไม่ ?
คำตอบ คำว่าได้รับพระราชทานแล้ว หมายถึง มีรายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว สามารถชื่อมาติดเองได้ทันที ข้อดีคือ ไม่ต้องส่งคืนหรือชดใช้ราคาตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จึงไม่สามารถแจกให้ครบทุกคนได้
- คำถาม** ได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ หลายปีแล้ว แต่ยังไม่ได้รับใบกำกับ ?
คำตอบ ใบกำกับเครื่องราชฯ เป็นการเขียนด้วยมือทุกฉบับ ประกอบกับปัจจุบันมีรายชื่อข้าราชการได้รับพระราชทานจำนวนมาก จึงมีลักษณะได้รับย้อนหลังประมาณ ๕ ปี (ปัจจุบันปี พ.ศ.๒๕๖๑ ได้รับใบกำกับถึง ปี พ.ศ.๒๕๕๕)
- คำถาม** สามารถตรวจสอบข้อมูลการได้รับเครื่องราชได้จากที่ใด ได้บ้าง ?
คำตอบ ๑.ฝ่ายสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง กองการเจ้าหน้าที่ เบอร์ภายใน ๑๑๖
 ๒.ระบบทะเบียนฐานันดรบนอินเทอร์เน็ต <https://thanundon.soc.go.th/>

ความรูเบื้องต้น

เกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ฝ่ายสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

กองการเจ้าหน้าที่

เบอร์โทร ๐๓๘-๓๙๘๐๓๘-๔๐ ต่อ ๑๑๖

Fax ๐๓๘-๓๙๘๐๓๙

ชื่อเหรียญที่ระลึก	ปี พ.ศ. ที่ทรงโปรดเกล้า	แพรแถบย่อ
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๙	2493	
งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ	2500	
ที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและทวีปยุโรป	2503	
พระราชพิธีราชาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี	2514	
พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	2515	
พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2520	
ที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี	2525	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๕๐ พรรษา	2525	
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา	2527	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา	2530	
พระราชพิธีวิสาขบูชาพิเศษ	2531	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา	2535	
พระราชพิธีกาญจนาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี	2539	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา	2542	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๗๒ พรรษา	2547	
พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี	2549	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา	2554	
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา	2555	
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา	2558	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๔ พรรษา	2559	